SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 5. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 9, 1992 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го СІЧНЯ 1992 Ч. 5. РІК XCIX.

ГРОМАДЯНИ ВИСЛОВЛЮЮТЬ НЕДОВІР'Я УРЯДОВІ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — До Президента України Леоніда Кравчука 5-го січня надійшли звернення з різних регіонів України з приводу незадовільної праці Кабінету Міністрів України та прем'єр-міністра Вітольда Фокіна.

Зокрема з Одеси надійшла телеграма-звернення до Президента Л. Кравчука, до Верховної Ради України та до її керівника Івана Плюща, у якій звертається увагу на „антинародні, антидемократичні дії Уряду України", щодо вирішення соціально-економічних проблем. Депутати Жовтневої Районної Ради Одеси пишуть про своє недовір'я нинішньому складові Уряду, вимагають його резигнації, перегляду цінової політики, ухвалення законів про приватизацію, демонополізацію та соціяльний захист населення. З ініціятиви одеської обласної організації Української Республіканської Партії 5-го січня на центральній вулиці міста Дерибасівській проведено двогодинну акцію з вимогою резигнації Кабінету Міністрів на чолі з В. Фокіним.

Керівники Луганських Міських і Районних Рад та народні депутати у зверненні до Президента України повідомляють, що в області загострилася соціяльна обстановка через відсутність товарів, відсутність грошової готівки, відсутність транспорту, брак електроенергії та газу. Автори звернення уважають працю Кабінету Міністрів України незадовільною, оскільки на Луганщині система Донбасенерго цілком захитана. Припинено ввіз нафти з Тюмені ще з 29-го грудня 1991 року. Зупинено агрегати первинного перероблення.

Президія Всеукраїнського Об'єднання Солідарності Трудівників (ВОСТ) оприлюднила заяву, у якій сказано, що Президія ВОСТ, аналізуючи повідомлення з областей України, протестує проти дій Кабінету Міністрів України і вимагає резигнації його і прем'єр-міністра. Президія ВОСТ звертається до трудових колективів і громадян України з закликом не вдаватися до локальних страйків, а координувати свої дії з ВОСТ для спільного удару по структурах КПСС-КПУ в Кабінеті Міністрів.

Хор „Журавлі" знову побував в Україні

Київ. — Як повідомляє газета „Культура і Життя" ч. 51 з 21-го грудня 1991 року, уже втретє за останній час столиця України приймала чудовий український чоловічий хор з Варшави „Журавлі" під керуванням Романа Ревактовича. Якщо в минулому концерти цього хору відбувалися в основному в містах західної України — Львові, Дрогобичі, Івано-Франківському, Тернополі, Рівному, Бердичеві то цього разу його слухали Полтава, Харків, Луганське, Донецьке, Дніпропетровське, Запоріжжя, Кривий Ріг, Кіровоград і Черкаси.

„...Хор, який продемонстрував високе розуміння церковного співу, — відзначив у цій статті кандидат мистецтвознавства Н. Семененко, — при виконанні українських народних пісень засвідчив таку ж високу виконавську майстерність у відтворенні традицій народного гуртового співу. Основна заслуга в цьому — яскрава особистість художнього керівника „Журавлів" Романа Ревактовича, який вільно володіє секретами „ліплення" пісенного образу безпосередньо під час виконання".

Існують можливості підготови аспірантів технічних наук у ЗСА

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Щораз більше американських університетів завдяки українцям, які працюють, як викладачі чи в іншому характері, є зацікавлені прийняттям на певний час студентів з України і то так студентів нижчих років, як і тих, що вже можуть поступати на т. зв. аспірантуру. Саме із таким проектом прийшли до редакції „Свободи" проф. Роман Андрушків і д-р Осип Мороз, що від Координаційного Комітету Допомоги Україні поважно зайнялися цією справою.

У редакції „Свободи" (зліва): д-р О. Мороз і проф. Р. Андрушків.

Проф. Р. Андрушків, що сам є головою Відділу ККДУ на Північне Ню Джерзі, а рівночасно професором математики звернув увагу, що в ЗСА на аспірантур і є 50% заграничних студентів, зокрема багато з Далекого Сходу, в ділянках стислих наук та інженерії, але між ними майже немає українців. Мабуть брак українців, які користали б з такої програми пояснюється тим, що донедавна була така політика, а частково українці не мали інформації, як дістатися на таку програму.

Тепер відповідні інформації виготовив проф. Р. Андрушків і за допомогою власниці подорожного бюра „Скопп" Марійки Гельбіг п'ять пачок із тими інформаційними матеріялами дісталося до Львова, де фірма „Крокус", під проводом Богдана Осики, висилає їх до тих ВУЗ-ів, де є зацікавлені підготовою студентів до складання відповідних аплікацій на виїзд до ЗСА. Як інформують гості, вже цілий ряд ВУЗ-ів відгукнулися на заохоту висилати своїх студентів, як аспірантів до студій на вищому ступені природничих і технічних наук в університетах ЗСА. У збірці інформацій для українських студентів, як пояснює автор їх, проф. Р. Андрушків є також матеріяли для вивчення англійської мови, без якої годі тут перебувати. Після іспиту з мови в окремому бюрі для тих цілей у Києві, треба ще зложити вступний іспит і якщо такий студент дістане з нього добрі оцінки та дістане також добру опінію із свого ВУЗ-у тоді щойно може виповнити аплікацію до американського університету. Проф. Р. Андрушків, який є головою Комісії освіти і науки в ККДУ, з приємністю підкреслює, що йдеться тут лише про програму на вищі ступеня магістра або докторанта.

Коли запитуємо, чи наука у вищих учбових закладах України дає можливість так просто переходити тут на інший спосіб навчання, наш другий гість д-р Осип Мороз вияснює нам, що саме він працює над змінами навчання у цих ВУЗ-ах, яких є зараз в Україні біля 150 і в них навчається майже один мільйон студентів. Як досі, все ще на цих учбових закладах працюють ще після давньої системи.

(Закінчення на стор. 4)

Єльцин об'єднав КҐБ і МВС

Москва. — Як відомо, 19-го грудня 1991 року Президент Росії Боріс Єльцин видав указ про створення міністерства безпеки і внутрішніх справ Російської Федеративної Республіки. Цим указом він об'єднав КҐБ і міліцію.

В деяких колах у зв'язку з указом виникло невдоволення. Парлямент Росії запропонував президентові зліквідувати указ, а конституційний суд має незабаром винести своє рішення про відповідність указу щодо існуючих законів. Московські газети широко обговорюють факт створення міністерства безпеки і внутрішніх справ (МБВС), абревіятура якого дуже нагадує сумнозвісне НКВС (російською — НКВД). Політичні коментатори зауважують, що відразу після створення СНД Єльцин вирішив укріпити авторитарні початки своєї влади.

В совєтській імперії міліція і КҐБ завжди були суперниками. Працівники КҐБ накопичували компрометуючі матеріяли на працівників міліції і взагалі вважали себе вищими і важливішими. А міліціянти намагалися зловити п'яного чекіста, щоб отримати компромітуючий матеріял на КҐБ.

За словами працівника колишнього КҐБ СССР полковника Трофімова, від 1983 року органи КҐБ мали право на „оперативний ділянки в структурах МВС", що фактично означає „таємний нагляд" за органами міліції з метою викриття шпигунів і хабарників. В органи міліції скерували багато працівників КҐБ, які фактично намагалися дискредитувати органи МВС. Це призвело до посилення напружености між МВС і КҐБ. Указ Єльцина, на думку Трофімова, має на меті скерувати працю міліції і КҐБ в конструктивне русло.

Сьогодні, після створення МБВС, серед населення поширилися чутки, що нове міністерство нищить архівні документи про зловживання серед вищих чинів міліції. Знищують також документи на осіб, причетних до тіньового бізнесу. На сторінках газет пригадали генерала Гурова, який очолював в МВС боротьбу з організованою злочинністю, а тоді зрезигнував, натякнувши представникам преси, що всі матеріяли проведеного ним слідства засекречено, оскільки зв'язки сягають дуже високопоставлених осіб. Справи про привласнення особливо великих сум як в рублях, так валюти паралельно розслідував і КҐБ, і також матеріяли засекречені, або знищені взагалі. Новий указ Б. Єльцина багато політиків розцінюють як наступ на демократію. Сумніви викликав також проєкт поправок до закону про пресу, де передбачено право міліції обшукувати редакції без прокурорського дозволу на обшук.

Тим часом Віктор Баранніков, який очолив МБВС, призначив собі двох заступників, а прихильники нового міністерства вважають, що в такий спосіб Єльцин намагається подолати гіпертрофовану ролю КҐБ. Опоненти, навпаки, називають нове міністерство монстром, каральним міністерством тощо.

Чи буде народові легше від поєднання органів міліції з органами КҐБ, покищо неясно. Однак передбачається, що втратять працю особи, які виконували функції політичного розшуку й також висуванці з середовища партійної номенклятури. За самим міністерством безпеки і внутрішніх справ також передбачається створити нагляд — постійну парляментську комісію.

Українці візьмуть участь у святкуваннях 350-ліття Монтреалю

Монтреаль (ОУПС). — Монтреаль, найбільше місто Канади й неписана столиця колишньої „Нової Франції" на американському суходолі, започаткував з новим 1992 роком відзначування ювілею свого 350-ліття. Окремі церемонії в Міській ратуші, в „старому порті", гомін дзвонів із веж багатьох церков міста й багато інших виявів народної радости започаткували цілорічне святкування з кульмінаційною датою 15—17-го травня цього року, коли минатиме рівно 350 років із часу оснування малої французької колонії „Віль Марі" Польом де Мезонневом у 1642 році, що була зародком Монтреалю.

Українці цієї метрополії братимуть живу участь у святкуваннях її 350-річчя. При тому згадуватиметься й 100-ліття перших українців — канадських поселенців Івана Пилипова й Василя Єлиняка, що ступили в Монтреалі вперше на канадську землю, приплививши сюди кораблем з Европи пам'ятного 7-го вересня 1891 року. Це важливе остільки, оскільки рішенням Централі КУК продовжено відзначування українського століття в Канаді до жовтня 1992 року.

З нагоди 350-ліття Монтреалю вийшло з початком січня 1992-го року друге видання праці проф. Ярослава Рудницького про українські місцеві назви в цьому місті: „Україна", „Шевченко", „Франко", „Одеса" й „Корчак". В новому виданні справлено деякі помилки з першого й на відміну синього кольору обгортки, надруковано її жовтим кольором у другому. Отак перший колір відноситься до українського століття 1891-1991, а жовтий до 350-ліття Монтреалю, як загально-канадського ювілею.

СІ-АЙ-ЕЙ ЦІКАВИТЬСЯ РОЗВИТКОМ ПОДІЙ У КРАЇНАХ СНД

Вашінгтон. — У четвер, 2-го січня 1992 року, появилося чергове річне звідомлення американської Центральної розвідчої агенції (Сі-Ай-Ей), у якому велику частину праці присвячено студіям розвалу комуно-московської імперії, чи, як називається у звідомленні, Совєтського Союзу.

Звіт передбачає скорий зріст безробіття в Російській федерації і 11-ох країнах Співдружности Незалежних Держав, економічні труднощі в Росії і членських країнах СНД, які можуть довести до небажаних наслідків, тобто нав'язання ними зв'язків з країнами Третього світу, зокрема арабськими країнами, продажу великих запасів совєтської зброї, а навіть нуклеарних ракет та атомової технології за більйони доларів, які, на думку багатьох тамошніх відповідальних чинників, можуть врятувати їх від економічної катастрофи. Очікування на допомогу З'єднаних Стейтів Америки, Канади, Японії, Австралії і Європейської економічної спільноти є, на їхню думку, нереальні. Західні країни, принаймні багато з них, самі переживають економічну кризу, змагаються з інфляцією і рецесією та зростом безробіття, яке в свою чергу викликає незадоволення робітників та робітничих профспілок, які в демократичній системі мають великий вплив на загальну політику своїх держав. Спеціялісти Сі-Ай-Ей також побоюються втечі на Близький Схід багатьох атомових спеціялістів, які можуть допомогти, наприклад, Іранові, Іракові, Саудійській Арабії та іншим країнам, розбудувати їхню власну нуклеарну індустрію.

Згідно зі звітом Сі-Ай-Ей, говорить у своєму звідомленні кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Елен Шоліно, в ділянці атомового озброєння були затруднені понад 900,000 осіб в колишньому СССР. У це число входять всі, від академіків починаючи і на фахових робітниках кінчаючи, які були заангажовані в атомовій воєнній індустрії. Найбільш цінних фахівців, втечі яких боїться на Заході, є приблизно 2,000. Вони поінформовані про всі стадії праць, пов'язаних з продукцією нуклеарної зброї. Є ще від 3 до 5,000 спеціялістів, які працювали на підприємствах збагаченого урану чи плютонію.

Під час відвідин державного секретаря ЗСА Джеймса Бейкера з ентузіязмом запевнили у відновлених незалежних державах, зокрема в Україні, що керівники нової Співдружности Незалежних Держав не допустять до такого стану, тобто продажу за гроші атомової зброї і атомових таємниць. Але Сі-Ай-Ей заявляє, що практично беручи, ці речі не можливо контролювати, особливо охоту поодиноких спеціялістів в ділянці атому передати за гроші своє знання іншим державам.

Виступаючи на переслуханні Конгресу, новий директор Сі-Ай-Ей Роберт Гейтс заявив, що серед тисяч колишніх совєтських громадян, які виявляють бажання емігрувати за кордон, є напевно і атомові спеціялісти. У таких країнах, як Ірак чи Лібія таким людям можуть запропонувати великі гроші за передання їм їхнього знання.

Уряд президента Джорджа Буша покищо відмовляється від підтвердження поголосків, що в грудні 1991 року були затримані транспорти совєтського урану і плютонію. Адміністрація ЗСА відмовляється навіть підтвердити заяву італійського прокуратора про такі транспорти. Представник Державного департаменту Ричард Бавчер заявив, що Уряд ЗСА уважно приглядається до процесів в новостворених незалежних державах і аналізує усі їхні заяви й потягнення в ділянці нуклеарної зброї. Уряд ЗСА не виключає, що бажання наживи, чи розпач у наслідок економічних труднощів можуть штовхнути декого з них у неправильному напрямку торгівлі з невідповідальними державами.

Існують також здогади, що Ізраїль слідкує за цією справою.

У СВІТІ

МІНІСТЕР СОЦІЯЛЬНОГО забезпечення Баварії Гепгардт Ґлюк повідомив, що число втікачів до Німеччини за 1991 рік перевищило на 32 відсотки їх кількість в 1990 році. Більшість з прибулих в 1991 році 251,112 втікачів дістали відмову в політичному азилі. Не зважаючи на це, вони залишаються в Німеччині, очікуючи перегляду своїх заяв.

ДВА ГЕНЕРАЛИ МІНІСТЕРСТВА внутрішніх справ Болгарії будуть притягнуті до кримінальної відповідальності у зв'язку зі зникненням документів, що стосуються Георгія Маркова, болгарського письменника, вбитого в Лондоні агентами Софії при допомозі совєтських кагебістів. Якщо вину колишнього керівника болгарської розвідки Владіміра Тодорова і колишнього заступника міністра внутрішніх справ Стояна Савова буде доведено, кожному з них загрожує тюремне ув'язнення до 8 років „за злочини з особливо тяжкими вислідами для міжнародного престижу країни".

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ, ФРАНЦІЯ і З'єднані Стейти будуть наполягати на прийнятті резолюції Ради Безпеки ООН, яка б засуджувала Лібію за тероризм. Якщо лібійський уряд не підкориться вимогам цієї резолюції і не видасть терористів, яких Захід звинувачує в здійсненні диверсій на міжнародних летунських лініях, західні країни застосують санкції проти Лібії.

ПРО НЕВДАЛУ СПРОБУ воєнного перевороту в Лібії наприкінці листопада 1991 року повідомила ливанська газета „Аль-Гаят". Вранці 30-го листопада були арештовані десятки старшин молодших і середніх чинів. Вони „визнали існування змови, що передбачала захоплення головної канцелярії революційного керівництва країни і будинку генерального штабу лібійських збройних сил".

РАДИКАЛЬНЕ УГРУПУВАННЯ чорних, Конгрес панафриканістів, взяв на себе відповідальність за вбивство в четвер, 2-го січня, двох поліціянтів в Совето. В заяві Народної армії визволення, яка входить в структуру Конгресу панафриканістів, 1992 рік названо „роком революції". Від 1-го січня в ПАР вбито вже п'ять поліціянтів.

ПРЕЗИДЕНТ БУШ ЗАХВОРІВ У ЯПОНІЇ

Токіо. — Президент Джордж Буш, перебуваючи на офіційних відвідинах в Японії, захворів у часі бенкету в середу, 8-го січня, як про це повідомили засоби інформації.

Спершу Президентові стало слабо, коли він стояв перед бенкетом, вітаючи гостей, але його асистенти негайно його обступили і підтримали так, що він докінчив вітання.

Однак, незабаром після першої страви Президент зомлів і його випровадив з бенкету його особистий лікар.

Негайно викликано карету першої допомоги, але Дж. Буш хотів від'їхати своїм автом. Його відвезено до палати, де він перебуває в часі відвідин Токіо, і, як повідомляють, занедужання Президента не є нічим сейозним, а тільки пануючою тепер загальною грипою. Дружина Дж. Буша, Барбара, залишилася до кінця бенкету.

Росія перебирає дипломатичні осередки колишнього СССР

Москва. — Агентство Ассошиейтед Пресс інформує, що уряд Російської федерації, очевидно за допомогою багатьох західніх держав, перебирає в свої руки усі дипломатичні станиці й інші установи, місії, культурні і торговельні підприємства тощо.

Російські політики, серед яких є чимало найближчих співробітників президента Росії Бориса Єльцина (Руцкой, Собчак, Хасбулатов та інші), пропонують незалежним державам, членам СНД, що вони готові представляти за кордоном і їхні інтереси, щоб принаймні у першій стадії існування Співдружности надати їй характер залежности від московського центру і його дипломатичної служби поза кордонами колишнього Совєтського Союзу.

Керівник управління інформації міністерства закордонних справ Російської федерації Віталій Чуркін, який ще недавно підтримував концепцію Михаїла Горбачова про створення „оновленого" Союзу, заявив, що до сьогоднішнього дня, тобто до 5-го січня 1992 року, 105 країн визнали Російську федерацію самостійною державою. Нинішній статус самого Чуркіна, який раніше займав подібний пост в міністерстві закордонних справ СССР, свідчить про те, що процес переходу дипломатичних станиць колишнього Совєтського Союзу в руки Росії відбувається без жодних труднощів і покищо без спротиву членських держав СНД. Немає також спротиву зі сторони дипломатів, які служили за кордоном. Велика більшість з них переходить на службу Росії.

Чуркін також повідомив, що міністри закордонних справ 11-ох держав СНД зійдуться незабаром для обговорення фінансових питань, зв'язаних з існуванням амбасади Росії за кордоном. Якщо це тільки суто російська проблема, то чому повинні з'їжджатись представники СНД і фінансувати російські дипломатичні станиці, — запитують Чуркіна й інших представників Росії розважні політичні спостерігачі й кореспонденти. Чуркін зрозумів недоречність його заяви і постарався „поправитись". Він заявив, що теперішні високі дипломати за кордоном допомагають деяким республікам нав'язувати дипломатичні зв'язки у закордонних країнах. Але ці країни, якщо не зможуть з фінансових причин встановити своїх амбасад і консулять, Росія може заступати їхні інтереси на Заході.

Відповідаючи на питання кореспондентів, В. Чуркін підкреслив, що Росія вітає згоду і припинення вогню в Югославії, а на Близькому Сході підтримуватиме політику колишнього СССР.

В АМЕРИЦІ

У НЕДІЛЮ, 5-ГО СІЧНЯ, два демократичні кандидати на президента ЗСА гостро скритикували пропоновані Урядом президента Джорджа Буша пляни медичного забезпечення, заявляючи, що вони не є достатніми для того, щоби контролювати кошти чи дати можливість мільйонам американців набути медичне забезпечення. Один з них, губернатор стейту Арканзо Билл Клінтон, сказав, що „теперішній Уряд „не має відваги взятися за існуючу марнотратну медичну забезпеченеву систему". А другий демократ, сенатор зі стейту Небраска Роберт Керрі, уважає ідею республіканців ужити податковий кредит для придбання медичного забезпечення „неправильною", бо це в ніякий спосіб не зменшує зросту коштів цього забезпечення.

ГАЗЕТА „ВАШІНГТОН ПОСТ" з неділі, 5-го січня, на своїх сторінках помістила цікаву статтю про те, як теперішній віцепрезидент Ден Квейл провадив відповідну політику щоби попасти на листу теперішнього Президента, як можливий кандидат на його заступника. В статті сказано, що вибір Д. Квейла як кандидата на віцепрезидента було заключенням довгих місяців умілої підготови. Там говориться й про те, що Д. Квейл є вмілим політиком, якого дуже часто не доцінюють.

У ТРЕНТОНІ, СТОЛИЦІ стейту Ню Джерзі комісинер освіти розробляє нові пляни щоби продовжити навчальний рік у публічних школах, зміна, яка буде дуже коштовною. Джан Елліс, який займає цей важливий пост, заявив кореспондентам засобів масової інформації, що робить ці пляни на базі рекомендацій спеціяльної Комісії якісної освіти. Він також заявив, що має намір уводити ці зміни поступово, починаючи з однієї первісної програми вже в другій половині навчального 1992-93 року. Учні в Ню Джерзі тепер мають 180 навчальних днів, а Дж. Елліс хоче продовжити до 200 або 210 днів, що в результаті продовжить навчальний рік на один місяць.

ДЕРЖАВНІ ЗАКОНИ, які в основному мали на меті охоронити довкілля, тепер стали причиною того, що цілий ряд місцевих смітників ліквідується, а збирання та ліквідація сміття перейшла в руки кількох фірм в країні. Такий зворот цих законів виявився не тільки дуже нереальним для малих містечок, але до того ж надто коштовним і це створює труднощі у виконанні цих нових законів. Одне є тут певним, твердять аналітики, що нові закони принесуть значні заробітки тільки кільком великим підприємствам.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Подорож Буша на Схід у пошуках ринків збуту

Приготовляючись до президентських виборів, які відбудуться осінню цього року, демократична опозиція повела кампанію проти президента Джорджа Буша, закидаючи йому вину в існуючій економічній кризі, бо, мовляв, він забагато часу присвячував закордонним справам і замало внутрішнім. Та кампанія мала успіх: давня висока популярність Президента сильно підупала й різні опити виявили, що широкі кола американської спільноти погоджуються з отими закидами. Внаслідок, задуману вже кілька місяців тому подорож Буша на Далекий Схід відклали аж під кінець 1991 і початок 1992-го року та проголошено її, як подорож „економічну", а не „дипломатичну". Останню свою пресову конференцію президент Буш використав для переконування, що закордонна політика найтісніше пов'язана з внутрішньою: коли б не було війни проти Іраку то Саддам Гуссейн завоював би ввесь могутній нафтовий басейн на Близькому Сході і ціни на газоліну в Америці підскочили б кількакратно. Економічна рецесія проявилась найболючіше у безробітті, яке у деяких стейтах дійшло до 8 відс. і навіть близько 9 відс. на місце нижче 5-ти відсотків рік тому. Після нарад з фахівцями економістами Президент проголосив, що найкращим шляхом оздоровити економію є знайти нові ринки збуту для виробів американського промислу, бо воно посилить продукцію і зредукує безробіття. З такою місією Буш відлетів 30-го грудня 1991 року до Австралії, Сінґапуру, Південної Кореї і Японії. З Президентом полетіли 21 фахівців економістів та представників різних ділянок промислу, між ними репрезентанти трьох найбільших продуцентів автомобілів, бо автомобільний промисел — Форд, Дженерал Моторс і Крайслер — найболючіше відчули рецесію, примушені звільнити десятки тисяч робітників.

Американські коментатори однозгідні, що найважливіший і найтрудніший етап подорожі Буша — це Японія. Японський промисел від років заливає американський ринок, вдаряючи по промислі американському. Японія веде дуже егоїстичну торговельну політику — використовує вірність Америки принципові вільної торгівлі без митних бар'єр — для експортування своїх товарів без обмежень при одночасному обмежуванні імпорту товарів американських. Японці заперечують, наче би вони були винуваті у тому, що їхні автомобілі зробили нечесну конкуренцію американським: мовляв, американські промислові вироби, з автомобілями включно, гірші і дорожчі, і Японія тут ні причому. Промовчують, що в Японії існує визиск робітничої сили. Там нема робітничих спілок і таких колективних договорів праці, як тут, і там робітники працюють шість днів у тижні по 10 годин денно, погано винагороджувані. Це головна причина, чому Японія стала найбагатшою країною у світі: вона має щорічну надвишку закордонної торгівлі і має надвишку щорічного державного бюджету, бо витрачає мінімально на оборону країни. Виправдується конституцією, що її продиктував Даґлес МекАртур, і яка забороняє Японії мати військове летунство і висилати військо поза межі країни.

Прем'єр-міністер Японії Кіїчі Маязава заявив у зв'язку з заповідженими відвідинами Буша, що ніхто не може диктувати Японії, як має виглядати її закордонна торгівля. Це гарний принцип кожної шануючої себе держави. Президент Джорд Буш теж відомий з своєї вірности принципові приватної ініціятиви і суперництва та опозиції проти митних бар'єр. Але голова демократичної більшости у Конґресі Ричард Ґепгард недвозначно загрозив, що Конґрес спутає імпорт японських виробів окремим законом, якщо Японія не обмежить добровільно свій експорт, бо — мовляв — торгівля ЗСА і Японії має бути „двонапрямна", а не тільки вестись в одному напрямку.

Президент Буш полетів до Японії з тією загрозою від Конґресу у кишені та з арґументами, що їх говоритимуть представники автомобільного промислу з його осередку у Дітройті. При відлеті Президента і його дружини Барбари, 21 представників промислу і десятка журналістів — не було великої надії на реальний успіх. Щойно після повороту з тієї виправи по золоте руно дізнаємося, які були успіхи і які невдачі. Біржа в Ню Йорку зареаґувала згори дуже позитивно. Дай Боже, щоб не помилилася.

Микола Світуха

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАННЯ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ

Угодою поміж колишніми республіками про ліквідацію центральної влади погреблено мрію Ґорбачова і його однодумців втримати при житті колишню великодержаву, в більшості еліміновано потенційні конфлікти про спадкоємство міжнародних прав і обов'язків і приспішено міжнародне визнання України та інших новостворених держав.

Ще донедавна Україна стояла перед складною дилемою через наявність центральної влади, яка мала міжнародно-правний статус і леґітимність, мала можливість продовжувати користуватися до теперішніми правами СССР, його членством у міжнародних організаціях, включно з правом вето в Раді Безпеки ООН. За умовою дальшого існування „наддержави", нехай і з скромнішими ресурсами, яка затримувала б леґальні права на всю закордонну власність колишнього СССР, Україна не могла б сподіватися, що належна їй частина закордонного майна дійсно буде передана.

Перед Україною поставала конечність невідкладної розв'язки питання приміщень для українських дипломатичних місій і їхнього відповідного влаштування. Без можливости практично встановити прямі дипломатичні відносини поміж Україною і її близькими і дальшими партнерами в західньому світі через брак потрібних засобів, розв'язка складних проблем економічних реформ і поступової інтеґрації України в світову співдружність була б щонайменше проблематичною.

Навіть і за умов ліквідації центральної влади, можливість конфліктів поміж колишніми республіками при розподілі закордонного майна, яке належало до Союзу, залишається серйозною дилемою. Треба було багато доброї волі і терпеливости з усіх сторін. Мова тут про депозити СССР у західніх банках, про чималу сітку комерсійних аґенцій і торговельних підприємств у важливіших країнах світу і, що найважливіше, про широку мережу дипломатичних станиць з їхніми будинками, комунікаційними системами і різним вирядом. Вартість цього майна СССР закордоном, частина якого належить Україні, напевно оцінюється більйонами долярів.

Беручи до уваги згоду України перебрати на себе відповідальність за пайку закордонного боргу СССР (мова тут йдеться про 16 відсотків із суми, яку по-різному оцінюють на приблизно 80 більйонів долярів), Україні належиться щонайменше такий же відсоток закордонного майна. Можливість користуватися в початковій стадії хоч частиною майна колишніх совєтських амбасад і консулятів уможливить заходи для невідкладного відкриття дипломатичних станиць України в головніших країнах світу. Повне впорядкування питання розподілу всього закордонного майна поміж республіками напевно забере кілька років.

Колишні місії Української РССР в системі ООН, з яких найважливіші є в Ню Йорку, Женеві і Парижі, є найбільшим вартісним ядром для розбудови українського дипломатичного корпусу. Тут не може бути сумніву про пряме наступництво української держави і про її право до всього майна. Ці місії в системі ООН давали можливість акредитованим українським дипломатам набрати цінного досвіду в нюансах дипломатичного протоколу і пізнати стиль і спосіб роботи міжнародних організацій. З повним визнанням самостійности України і з поширенням її членства в різних міжнародних установах конечно буде поширити такі місії і створити нові в місцях осідку різних організацій.

У початковому етапі організації української дипломатичної служби наявним буде брак українців з досвідом в сфері двосторонніх політичних і економічних співвідносин з поодинокими державами. Його можна буде частинно заповнити тими особами, які в своїх закордонних відрядженнях в колишніх совєтських амбасадах і консулятах мали специфічну відповідальність за республіканські інтереси. Ті, що заслужили були на такі дипломатичні пости, а тим більше на відповідальність за республіканські справи, мусіли виказатися льояльністю і вистерігатися тіні підозріння. Важко сказати як багато з них треба буде „пересіяти", а скільки зможе втриматися на призначених їм позиціях.

За офіційною статистикою на кінець 1990 року СССР втримував дипломатичні взаємини з 143-ма країнами світу. Совєтська дипломатична мережа включила 128 амбасад, 75 генеральних консулятів і 8 звичайних консулятів. Крім того, шість постійних дипломатичних місій — в Ню Йорку, Парижі, Женеві, Римі, Відні і Брюсселі — репрезентували інтереси СССР у різних міжнародних інститутуціях, в першу чергу в системі ООН. Як звичайно буває, крім амбасад в столицях більших держав, існували генеральні або звичайні консуляти в більших містах. Одночасно, амбасади в столицях малих держав обслуговували кілька держав.

Завдяки великодержавним амбіціям Совєтського Союзу і строгої засади ізоляції персоналу совєтських амбасад і місій від зовнішніх впливів, СС

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Володимир Щесюк

Концерт Т. Богданської у Дітройті

Недавно, в Дітройті, Миш. в залі початкової школи Непорочного Зачаття у Ворені, відбувся концерт відомої піяністки, професора Українського Музичного Інституту Америки, Таїси Богданської. Концерт був присвячений пам'яті педагога-піяністки Марти Тарнавської.

Музичні студії Т. Богданська розпочала в Станиславові, а опісля в клясі визначного піяніста і педагога, проф. Романа Савицького, в Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові. На жаль, інститут тепер все ще іменується „Музичним училищем", хоч час зберіг на верху будови його попередню горду назву. Можливо, вже прийшов час владі вільного Львова її повернути.

В цьому українському музичному центрі вчилось в різні часи багато тепер добре відомих музикантів, що внесли велику працю в розвиток нашої культури.

Таїса відтак студіювала в Віденській консерваторії під проводом професора Ролянда Раупенштрауха. Закінчивши її з відзнакою у 1951 році переїжджає до Америки. Вже понад 30 років є професором Українського Музичного Інституту, якого була від 1979 до 1981 року. Є членкою двох американських організацій музичних педагогів. В 1976 році дебютувала в Карнеґі Голл. Гарна заля школи була заповнена слухачами різного віку, але, які з великою увагою слухали кожен твір програми.

Програма концерту була збудована дуже цікаво, зі смаком. Кожен твір іншого композитора був наче новою гранню піяністки. Виразно прозвучала Прелюдія і Фуґа Д-дур Баха, рельєфне проведення голосів, врівноважена динаміка. Дуже цікаве звучання інструменту в контрастних піяніссімо.

У Сонаті Ес-дур, оп. 31, ч. 3 Бетговена, піяністка виявила своєрідне відношення до фрази, властиве лише їй переосмислення інтонації і часто оркестровий спосіб думання. Особливо, якось незвично, захопило виконання третьої частини — Менуету — де весь час оповивало відчуття невимовного смутку.

Горде і надхненно заключне звучання фіналу „Presto con fuoco", правда, в дещо заповільненому темпі, не порушили відчуття завершенности форми сонати.

На закінчення першого відділу прозвучав „Перпетуум Мобілє" Ц-дур оп. 24, в виконанні якого крім доброї виконавської майстерности відчувався і великий педагогічний досвід перепплавлений у майстерність піяністки.

У другій частині концерту поряд з популярними: Рондо-капрічіозо е-моль, оп. 14, Мендельсона і кольористичного „Затоплена Катедра" Дебюсі — прозвучали твори українських авторів. Це „Дума" Довженка і „Гуцульська токката" Кос-Анатольського, де українське коріння, душа і серце в виконавиці загриміли особливою струною. Чудово був переданий кольорит карпатських інтонацій, піяністка зачарувала слухачів контрастами тембрів. Виконавиця, навіть в найбільш енерґійних і темпераментних епізодах зберігала м'якість звучання інструменту.

На закінчення концерту прозвучали два етюди Шопена, а саме: Це-дур, оп. 10, ч. 7, Ґес-дур, оп. 10, ч. 5, і Тарантелла Ас-дур, оп. 43, а на „біс" була виконана „Фантазія Експромпт" ціс-моль, оп. 66, Шопена, що була достойним завершенням програми концерту.

Дохід з концерту в сумі коло 2,000 дол., призначений на відбудову Богословської Академії у Львові, наука в якій відновилась цього року.

Концерт відбувся стараннями Дітройтського Відділу УМІ, члени: Лідія Соя і Марія Лісовська, як також сприянням 45-го Відділу СУА. За ініціятивою Ірени Тарнавської напередодні концерту зорганізовано зустріч з піяністкою в домівці СУА, де тепло вітали її заступниця 45-го відділу Мирося Кізима, а від Українського Музичного Інституту Лідія Соя.

Так як в минулому, коли Дітройтський Відділ УМІ разом з товариством сприяння українській музиці запрошували Олега Крису, Мирослава Сука та інших, так і саме нині треба далі пропаґувати українське серйозне мистецтво, твори наших українських композиторів, виконавців, солістів, камерні ансамблі, а можливо і більші колективи — як симфонічні оркестри чи оперні театри.

Треба, щоб світ звикав до імен українських мистців. І, можливо, навіть тих кілька годин українських радіопередач змогли б у цьому також прислужитись.

Роман Кухар

ЗАПИСАНОГО НЕ ПРИЗАБУТИ

Максим Бойко, „Персональна бібліографія, 1947—1992, впорядник і редактор Максим Бойко, вступні зауваги, бібліографічні зведення, каталогові картки, пресові звіти, статті, посвідки, документи, поіменний показник, англомовні підсумки, Осередок Бібліографії Волині, Блумінґтон, Індіяна, 1992, ст. 178.

На наших очах прокочуються головокружні події, заходять радикальні зміни, наступають універсальні переображення — всесвітня мапа постійно міняється, на глобальну арену виходять нові національні держави, падають неприродно складені насильні державні структури, як злої пам'яті остання імперія, московсько-совєтська колоніяльна система, чи опанований кінцевими судорогами штучний твір, Юґославія.

Колись одному рідному літописцеві, Несторові, було можливо списати в „Повістях временних літ" бувальщину наших прадідідів тієї передісторичної доби, що зрештою пішла б у забуття. Ні один індивідуальний літописець не зміг би цього осягнути, якщо йдеться про охоплення подій сучасного світу. Для тієї цілі — енциклопедичного, суцільного підходу, потрібен цілий штаб технічно-наукових співробітників, великий апарат представників науки й технології. Найближче підходили б до завдання особистого внеску в загальне літописання працівники бібліографії, що багаторічною мозольною дією реєстрації фактів і подій, відзначених у кожній галузі культури й цивілізації, записують на сторінках анналів процес загального поступу.

У своїй нововиданій особистій бібліографії Максим Бойко, наш відомий організатор Осередку Бібліографії Волині, автор багатьох бібліографічних видань (останні між ними — „Роки карбовані друком" та англомовна розвідка „915 років української бібліографії", в 1990 р.), виходить далеко поза особистий засяг „книгописання". Його обширний звіт заторкає й рідну палеографію, як „Збірник Святослава" з 1073 року „Острозькі друки з XVI сторіччя й „Волиніяну" пізнішого часу, крім документації загальних осягів у рідному письменстві протягом 45 років бібліографічної діяльности видатного представника цієї науки, д-ра Максима Бойка. У своїх писаннях, наукових працях і пресових звітах він постійно наголошує пекучу потребу авторитетного видання української бібліографії бібліографій, з одного боку, та доцільність особистих бібліографій наших людей науки, культури, літератури, мистецтва, з другого. Аби швидкий, нестримний прохід всякчасних подій не стер з пам'яті сучасників внесків і досягнень цілих поколінь народу, що всі разом складаються на загальнонаціональний поступ.

Приведемо тут прикметний підхід автора до цього важливого питання: „Я особисто є пропаґатором строгої документації кожної творчої людини. У нас пропадають життєві сюжети тисяч людей лише тому, що вони невдокументовані..."

Особлива присвята автора „Персональної бібліографії", М. Бойка, належна його осередкові Бібліографії Волині, чия діяльність зареєстрована у трьох специфічних серіях: I. Праця Осередку, II. Культура українського слова, III. Українська національна бібліографія.

Цінну й невтомну авторову діяльність визначного бібліографа в різних періодах його життя доцінили такі діячі рідної суспільної культури, як Степан Радіон, Кость Церкевич, Юліян Мовчан, Михайло Марунчак, Олександер Соколишин, Петро Стерчо, Роман Верес, Василь Верига, Василь Михальчук та інші, чиї статті поміщені в обговорюваному виданні. На заголовній сторінці цієї корисної праці увічнив М. Бойко Акт Декларації Незалежности України з 24-го серпня 1991 року репродукцією цього вікопам'ятного документу. На порозі свого трудолюбного вісімдесятиріччя склав д-р Максим Бойко гарний дарунок українській суспільності, за що вона йому винна щире признання.

В НЕДІЛЮ, 5-ГО СІЧНЯ, до столиці Єгипту прибув лідер Палестинської Визвольної Організації Ясір Арафат. Він мав зустріч з президентом Госні Мубараком і міністром закордонних справ Амром Мусою. На пресовій конференції Арафат заявив, що його організація бойкотуватиме мирні переговори, якщо Ізраїль не відмовиться депортувати з країни 12 палестинців, звинувачених у тероризмі.

Уляна Мазуркевич

„В СВОЇЙ ХАТІ СВОЯ ПРАВДА І СИЛА І ВОЛЯ"

I.

До Києва прибула я тиждень перед референдумом. Зі мною приїхала моя подруга, член Філядельфійського Комітету Оборони Прав України, який діє як Комітет Руху, Лариса Кривуша. Привезли зі собою тисячі синьо-жовтих жетонів, спеціяльно виготовлених для референдуму, котрі проголошують „Я за незалежну Україну 1-го грудня 1991" і плякати зі закликом „За самостійну Україну 1-го грудня 1991". Ми також привезли інші прилади для аґітації.

Хоча погода у Києві хмарна і холодна — це не зупиняє сотні активістів, котрі прибувають до штабу Руху, беруть аґітаційні матеріяли і виїжджають у терен у середу 27-го листопада; вже зранку площа коло будинку Руху запаркована автами і автобусами. На площі дуже тісно. Між тими автобусами знаходиться сім автобусів, котрі приїхали зі Стрія і вирушають на Луганщину, найдалі висунена на схід область України, де живе 45 відс. росіян. Приїхали вони до Руху, забрали аґітаційні матеріяли:зразки бюлетенів про референдум російською та українською мовами, афіші, плякати і гасла за референдум. Роздаємо їм також жетони, котрі ми привезли з Філядельфії. Вони радо їх беруть і кажуть, що це їм дуже придасться, коли будуть закликати населення, щоб голосувало за незалежність. У тих автобусах, що їдуть у Луганськ, знаходиться 200 чоловіків. Між ними молоді хлопці і дівчата, пенсіонери, як також люди, котрі взяли відпустки з праці, щоб їхати і аґітувати за самостійну, незалежну Україну. Відправляємо автобуси, бажаємо їм успіхів, а вони все таки не можуть надивуватися, що ми приїхали з далекої Америки і що боліємо долею України. Цілують нас, дякують нам, що ми про них не забули, а в декого з них виступають в очах сльози...

Крім того, ось під'їхав ще один автобус; він їде у Броварський район, де мешкають військові офіцери, які нещодавно залишили службу в армії.

Автобуси всі обклеєні гаслами за незалежну Україну, зокрема такі: „Незалежність Україні — Так!". Разом з автобусами під'їхали авта, які повезли людей з аґітаційними матеріялами на південь.

Нарешті, вирушає моя група. Вона їде малим „веном" до сіл близько Києва. Нашу групу провадить Іван Ольковський, котрий відповідає за Київську область — яка охоплює 39 районів; саме місто Київ має 15 районів. У нашій групі теж є Петро Цеглянчук, геолог по професії, котрий взяв відпустку з праці, щоб аґітувати за незалежну Україну, Лариса і я.

Веземо зі собою летючки, зразок бюлетеню, плякати, жетони, касетки „Червоної Рути" і книжечку короткої історії України, а навіть синьо-жовті прапори. Це все є виготовлене для сільських Рад і шкіл, котрі ми відвідуємо і вручаємо голові Ради і директорові школи. В школах , по клясах роздаємо жетони. Діти є тим захоплені, а Іван Ольковський каже, що так ми завоюємо ціле село — діти будуть жетони носити, хвалитися і одночасно казати батькам, щоб голосували за незалежну Україну.

Їдемо від села до села по дорозі до сіл розвішуємо афіші, а в селах роздаємо летючки і говоримо з селянами. Бачимо, що всі прагнуть незалежности, хоча де-не-де знайдеться якийсь авантюрник, котрий починає вигукувати проти акту незалежности. У кожному селі, що відвідуємо, на машті сільської Ради майорить синьо-жовтий прапор, а поруч нього червоно-синій.

У селі Пашківка на машті сільської Ради, висить лише один прапор — червоно-синій. Довідуємося від селян, що якраз засідає сільська рада. Ми входимо в залю, перебиваємо засідання, вибачаємося голові Ради, що ми так напали... Я кажу, що я приїхала з Америки аґітувати за незалежну Україну, вручаю йому жетоники і кажу, що жетони виготовлені в Америці для референдуму. Кажемо також, що заскочені, що на машті нема синьо-жовтого прапора, а ми маємо надію, що він підтримає акт незалежности. Вручаємо йому синьо-жовтий прапор, а сільська Рада нам б'є браво. Надворі люди нам кажуть, що ми голову сільської Ради поклали в таке положення, що він тепер є змушений вивісити український прапор — тому, що він перед цілою сільською Радою це обіцяв.

Над Києвом висить тяжкий туман і літаки не відлітають. Я маю намір їхати в Донбас і в Донецьк, але через погоду провідники Руху мене відмовляють, кажуть, що важливіше, щоб я залишилася у Києві і виступила в радіо і телебаченні. Моя подруга, Лариса, вирушає автом в Донецьк до родини, повернеться аж по референдумі.

Рух мені пропонує новий плян аґітації. Цього разу аґітація буде по шкільних залях у формі концертів, тому що якраз до Києва прибув Андрій Панчишин, відомий лавреат „Червоної Рути".

А. Панчишин, також депутат до Львівської Ради; вже місяць їздить по Україні і аґітує своїм співом і словом. Їдемо і відвідуємо школи, де зорганізовані концерти. Я виступаю від діяспори, А. Панчишин співає пісні спеціяльно виготовлені на референдум. Він теж розповідає школярам, що він ніколи не думав, що життя може бути краще, але коли поїхав з концертом до Америки, то бачив як люди можуть жити. І одне що його неґативно вразило, це те, що американці думали, що він був „Russian", коли він казав, що він українець, але тепер це зміниться — він каже, — коли ми проголосуємо за незалежність. З огляду на це написав пісню, котра школярам дуже подобається „Good bye Russian", — ти вже не наша.

Закінчення буде.

УКРАЇНА БАГАТА, АЛЕ ЗАНЕДБАНА. ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ СТАТИ НА ВЛАСНІ НОГИ. ПЕРЕШЛІТЬ ВАШУ ДИВІДЕНДУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

В Міннеаполісі відзначено 1-го грудня як день перемоги українського народу

З ініціятиви місцевого Товариства Прихильників Народного Руху в Міннеаполісі 27-го листопада 1991 року в авдиторії церкви св. Михаїла відбулося Громадське Віче з метою підтримки переведення референдуму в Україні. Відкриваючи Віче, голова Товариства д-р Анатолій Лисий, який недавно прибув з України, подав вичерпні інформації про події в Україні та підготовку до переведення референдуму 1-го грудня. Беручи до уваги те, що в Україні організовувалися численні пропаґандивні групи, які їздили на північ, схід і на південь України освідомлювати населення тих теренів, і що учасники тих груп мусили на той час покидати працю, не маючи забезпечення родин, перед українською діяспорою виникла потреба підтримати ці групи фінансово. Тому доповідач закликав українську громаду Міннеаполісу — Ст. Полу взяти на себе відповідну частину цієї допомоги. Заклик д-ра Лисого підтримали В. Станиславів, М. Каркоць, А. Семенюк та інші промовці. Наслідком того українська громада Міннеаполісу-Ст. Полу в цей вечір зложила 13 тисяч дол., а до неділі сума зросла до 20 тисяч долярів.

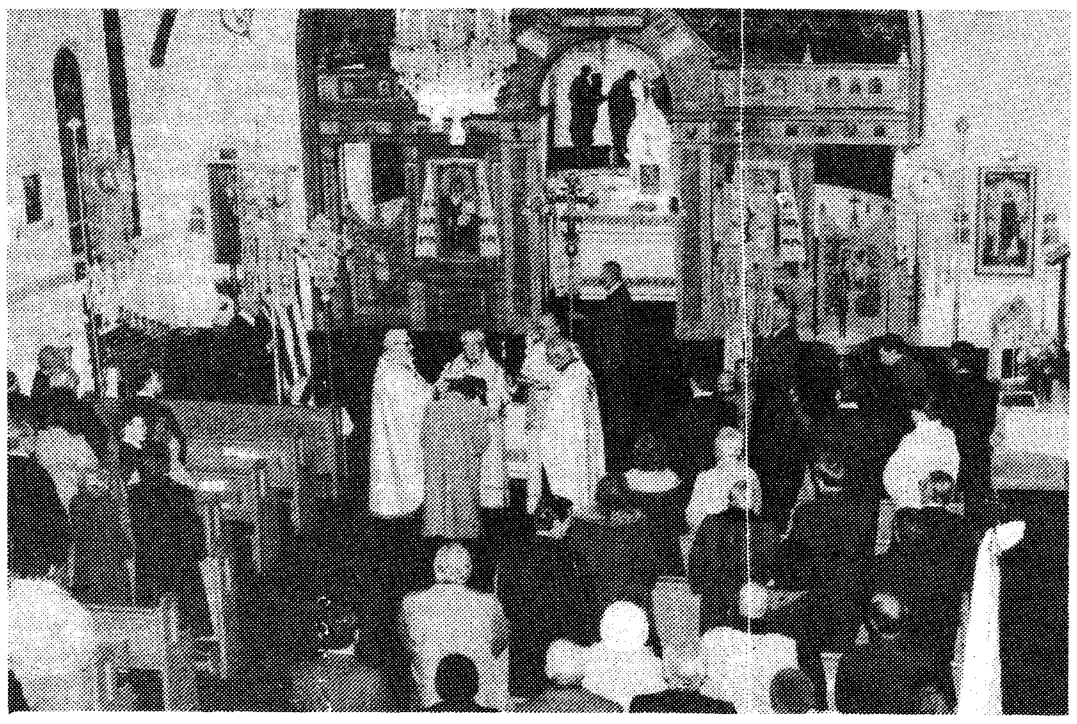
Вже 2-го грудня з України наспіла до нас радісна вістка: історичний референдум відбувся успішно, український народ великою масою (понад 90 відсотків) потвердив незалежність України. Ця вістка блискавкою облетіла всю українську громаду, радості не було кінця і тому знову з ініціятиви місцевих прихильників Руху скликано всі українські організації, щоб відзначити цю велику історичну подію соборним святкуванням, яке й відбулося 7-го грудня 1991 року.

Свято розпочалося Молебнем в українській автокефальній церкві Св. Михаїла в Міннеаполісі, який очолив Владика Паїсій в сослуженні отців настоятелів: протоєрея о. М. Кудановича, настоятеля церкви св. Юрія Переможця в Міннеаполісі, о. М. Метулинського, настоятеля церкви св. Володимира і Ольги в Ст. Полі і о. диякона Новицького. Під час Молебня церква вщерть була наповнена людьми. Щиро молилися разом православні й католики. Збірний хор під орудою молодого диреґента М. Денисенка красою мелодій посилював молитовний настрій.

По відправі Молебня люди перейшли в авдиторію церкви св. Михаїла, де відбулося урочисте святкування. Оскільки наша референтка Катерина Фонтейн заздалегідь вислала до преси інформаційні листи про відбутий референдум в Україні, в залі були представники англомовної преси і телевізії.

Заля, як ніколи перед тим, була удекорована синьо-жовтими прапорами і сньо-жовтими бальонами, а на сцені символізував воскресіння України схід сонця в синьо-жовтім сяєві, проміння якого освітлювало золотий тризуб. Це все створювало надзвичайно емоційну атмосферу. Зі сльозами на очах люди взаємно себе здоровили, обнімались, цілувались, як хібащо під час Великодня. Україна Воскресла, український народ виявив своє прагнення бути господарем на своїй землі. Нарешті прийшла і здійснилась довголітня мрія!

Голова Товариства Руху д-р А. Лисий коротким словом відкрив це велике святкування. В його голосі відчувалось хвилювання, бо ж це була історичного значення подія. Ми щасливі, сказав він, що живемо у цих часах, що ми є свідками вставання народу з колін, пробудження сили народу, який, не зважаючи на мільйони жертв, на фізичне нищення голодоморами, тюрмами, концтаборами, на жорстоку денаціоналізацію, стає на свій повний зріст, проголошуючи свою волю до незалежного державного існування. Схиляючи сьогодні наші голови перед всіми знаними і безіменними борцями-героями, які віддали своє життя в боротьбі за волю України, ми пригадуємо слова великого сина українського народу Головного Отамана Симона Петлюри: ,,За цим чуттям завжди переживаю як свято нашої державности. Воно все зв'язується у мене з дорогими незабутніми образами тих, хто дав нам право його святкувати, подібно до того, як величаві мелодії нашого гімну, що в цей день здаються особливо урочистими, а слова обов'язуючими, — все зливаються з передсмертними стогнаннями тих, чий дух тоді тільки повірить у щирість і поважність нашого святкування, коли ми не словами, а ділами докажемо нашу моральну вартість бути достойними свята".

Під час Молебня в церкві Св. Михаїла.

Промовляє голова Товариства Рух д-р А. Лисий. На сцені — хор ,,Дніпро".

Дальше він у своїй промові згадав про всі злі ,,вітри і хмари", які все ще творять загрозу і проти якої український народ мусить протиставитись, щоб захистити свої інтереси.

По закінченні доповіді А. Лисий від імені Товариства Рух подякував всім за чисельну участь і за зложені пожертви на допомогу Україні та попросив до слова заступника голови Товариства проф. В. Анастаса. Проф. В. Анастас в англійській мові поінформував гостей про цифрові висліди першогрудневого референдуму в усіх областях України. Він зауважив, що ,,тут, за океаном, весь час висловлюється турбота про долю і рівні права національних меншин в Україні. Навіть чується передбачення якихось національних конфліктів. Ці турботи не щирі, вони штучно придумані противниками української державности, щоб перешкодити дипломатичному визнанню України. ,,Ми стурбовані, сказав далі проф. В. Анастас, нестійкою поставою нашого уряду в справі дипломатичного визнання України. Тут історія пригадує нам 1776 рік, коли Америка здобувала свою самостійність від Британської імперії за обставинами, про які теж можна було сказати, що це захитує існуючу ,,стабільність" світу. І тоді всі очі на цьому континенті були звернені на Францію як на світову потугу, визнання якої було для 13 недавніх британських колоній життєво важливим. Франція виправдала покладені на неї сподівання, вона скоро і рішуче визнала самостійність ЗСА, прийшла їм на допомогу і цим записала світлу сторінку в світову історію. Так само ми сьогодні надіємося, що політика нашої держави в справі визнання України буде керуватися не суб'єктивними міркуваннями, а Вашінґтонсько-Джеферсонськими принципами свободи і самовизначення. Ми маємо право очікувати цього, ми маємо право вимагати цього від нашого уряду!"

По доповіді проф. В. Анастас виступили з короткими привітами і ґратуляціями представники інших народів: від естонців — Кал'ю Кубітс, голова Естонського Об'єднання Міннесоти, від латишів — Янів Робіс, голови Об'єднання Латиських Товариств і Церковних Громад в Міннесоті, від литовців-Кестутіс Таутвидас, голова Литовської Громади в Міннесоті, від мадярів — Луіс Горват, представник Об'єднання Мадярів Міннесоти. В мистецькій чистині вечора виступив хор ,,Дніпро" під керівництвом Кіри Цареградської і виконав чотири пісні: ,,Ой у лузі червона калина", обробка О. Кошиця, ,,Качки летять" — слова Д. Луценка, музика О. Білаша, ,,Києве мій" — музика І. Шамо, слова Д. Луценка і ,,Вкраїно-Мати, кат сконав" — слова Черкасенка, музика К. Стеценка.

Всі присутні з наповненими келихами шампану підняли тост за успіхи і здоров'я українського народу.

У вечірніх годинах під час передавання новин на 5 телевізійному каналі було висвітлено, як українці Міннесоти відзначили успішні висліди загальноукраїнського референдуму.

Василь Станиславів

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА оборони Німеччини заявив, що його країна продала для Уруґваю і Фінляндії певну кількість озброєнь і бойової техніки, що належала колишній Східній Німеччині. Німецький уряд вважає такий продаж цілком законним.

В НЕДІЛЮ, 5-ГО СІЧНЯ, в Ізраїлі відбувся 24-годинний страйк медичних працівників. Вони протестували проти наміру властей приватизувати п'ять шпиталів у Тель-Авіві. Уряд виправдовує цей плян тим, що профспілкові об'єднання, з фондів яких покриваються витрати на охорону здоров'я, не забезпечують розвитку в ділянці медицини.

З ПРИХОДОМ НОВОГО року аналітики та спотерігачі завважують, що навіть такий американський феномен як індустрія обслуговування — банки, ресторани швидкого прохарчування, лікарні, адвокатські фірми, ланцюгові крамниці роздрібного продажу та урядові сектори обслугування починають відчувати економічну кризу. Саме ця індустрія була впродовж 1980-их років головним рушієм ринку праці, бо дала затруднення для 21 міл. громадян, а тепер вона з уваги на економічну кризу змушена на кожному кроці робити заходи, щоби втриматися на поверхні. Всі зусилля тепер в протилежності до 80-их років йдуть на зменшення видатків, а це включає ліквідацію підприємств, звільнень з праці та об'єднання існуючих фірм.

Д-Р РИЧАРД МАДД, якому сьогодні 90 років, уже впродовж 75 років бореться за те, щоби поновити добре ім'я його діда, д-ра Самюела Мадда, якого було оскаржено у змові вбивства президента Абрагама Лінкольна, бо він склав зламану ногу вбивці Джана Вілкса Бута. Все ж таки, коли його 16-го грудня минулого року повідомлено, що військова рада у січні цього року цю справу буде вирішувати, то він був цим дуже заскочений. Д-р Р. Мадд — внук і його родина зізнаватимуть в цій справі перед військовою радою 22-го січня".

„Черкаські козаки" взяли участь у відзначенні незалежности

У четвер, 5-го грудня 1991 року, заходом комітету Фонду Допомоги Україні українська громада Трентону і околиці урочисто відзначила День Незалежности України разом з гостями з України „Черкаськими козаками".

Не зважаючи на будний день, любов до далекого, але завжди в наших серцях рідного краю зібрала понад 250 осіб в залі церкви св. Юрія Переможця в Ярдвіллі.

Голова Комітету Фонду Допомоги Україні Наталія Посіва підкрила програму свята, виголосивши коротеньку доповідь і відчитавши декларацію Верховної Ради України з 24-го серпня 1991 року.

1-го грудня 1991 року нарід України майже одноголосно висловив своє бажання жити у вільній, незалежній Україні!

„Віддаймо всі наші таланти, всі скарби нашої душі для України! Гуртуймося, єднаймося, в одну сім'ю збираймося і разом з нашими сестрами і братами в Україні працюймо для слави України!"

Нашій громаді випало щастя відзначити таку величну історичну подію, як відродження европейської держави — України, разом із співцями нашої давньої козацької слави „Черкаськими козаками".

З великою приємністю слухали наші рідні народні пісні, козацькі марші. Особливо зворушливою була пісня „Молитва Кальнишевського" з нашого давнього, славного і сумного минулого. Петро Кальнишевський був останній кошовий отаман Запорізької січі, визначний діяч, полководець, дипломат, прогресивний реформатор.

Пісня з не так давно минулого 1937 року „Лебедина розлука" також нагадала присутнім наше трагічне минуле. Присутні і плакали від зворушення, що оновлена, відроджена пісня посилає нам привіт з давнини, будить у серцях волелюбний дух наших предків, козаків-запорожців, і сміялися з козацьких гуморесок.

На закінчення — по відспіванні національного гимну — голова Комітету Фонду Допомоги Україні Н. Посіва подякувала всім присутнім за участь у святкуваннях історичної дати. Пізніше голова прочитала поздоровлення з незалежністю і лист-подяку від голови Координаційного Комітету Допомоги Україні в ЗСА д-ра Б. Бурачинського за щедрий дарунок від трентонської громади в сумі 9,105 дол. на потреби референдуму. Громада великими оплесками привітала звернення-подяку землякам у діяспорі від Громадської Ради „Референдум" і Народного Руху.

На другий день, 6-го грудня, трентонська громада приєдналася до великої української делегації, яка зустрілася з губернатором Ню Джерзі Джімом Флоріо, який урочисто підписав проклямацію про визнання незалежности України.

Іван Гафткович

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 23-го лютого 1992 р.

Омага, Небраска. Річні загальні збори Т-ва „Згода", 354-го Відд. відбудуться о год. 11:30 рано в залі української католицької церкви при 2301 Савт 16-та вул. На порядку звіти Управи та К. Комісії та вибір нової Управи на 1992 рік. Просимо усіх членів прибути. — Управа.

Йонкерс відсвяткував незалежність України

Після успішної збірки на Громадську Раду „Референдум" жертвенні українці міста Йонкерсу на день 1-го грудня 1991 року зложили 52,000 дол. Управа Відділу Українського Конґресового Комітету повіту Вестчестер робила приготування до відсвяткування незалежности України.

В неділю, 1-го грудня, в українській католицькій церкві св. Михаїла о. Ігор Міджак відслужив Молебень, щоб Всевишній допоміг успішно перевести референдум в Україні для підтвердження постанови Верховної Ради України з 24-го серпня 1991 року про незалежність України. В церкві були присутні із своїми організаційними прапорами: Хорунжі Відділу Т-ва Вояків УПА, Відділу ООЧУ, Відділу Організації Оборони Лемківщини, і члени Осередку СУМА із своїм прапором.

Були представники місцевого щоденника „Гералд Стейтсмен" та місцевої телевізії. Інформації до преси подав референт зовнішних ав'язків УККА адвокат Роман Козіцький. В понеділок, 2-го грудня у згаданому щоденнику була поміщена знимка з церкви в часі відправи, а кореспондент помістив статтю про Україну з частинним вислідом голосування в часі референдуму та на президента України.

У вівторок, 3-го грудня, згаданий щоденник помістив інтерв'ю, переведене з поодинокими українськими громадянами міста Йонкерсу, між ними з адв. Р. Козіцьким, головою місцевого Відділу Товариства Вояків УПА Романом Глушком, та головою Головної управи Т-ва Вояків УПА Левом Футалою.

В середу увечорі, 4-го грудня, біля Дому СУМА з'їжджалися автомашини, з яких виходили сумівці у своїх уніформах, та старші громадяни, а ще скоріше, відразу після обіду, приїхав ансамбль „Черкаські козаки", який вже від довшого часу мав заплянований свій концерт в Йонкерсі на 4-го грудня, тоді, коли ще ніхто не знав, що в тому дні будемо відсвятковувати Свято Незалежности України.

Кілька хвилин після сьомої години на залю із національним українським та американським і своїми організаційними прапорами вмашерували вояки Відділу Товариства УПА, хорунжі Відділу ООЧСУ, хорунжі Відділу Організації Оборони Лемківщини, та члени місцевого Осередку СУМА, найбільш зворушливим було вмашерування на залю суменят в сумівських однострoях, а частина з них в українських народних строях. Поважна частина присутніх жінок були у вишиваних блюзках, а чоловіки у вишитих сорочках.

Святкування відкрив інж. Андрій Горбачевський, він привітав присутніх з радісним днем незалежности та попросив о. Ігора Міджака відмовити молитву.

Американський гимн заінтонували дружинниці Осередку СУМ. Відкрилася завіса, і при гарно удекорованій сцені, яку приготовив Ярослав Кіцюк, стояв ансамбль „Черкаські козаки", який спільно з присутніми відспівав український національний гимн.

Святкуванням проводив культурно-освітній референт Відділу УККА інж. Андрій Горбачевський двомовно, з огляду на присутніх посадника міста Йонкерсу та інших представників.

Заля була прикрашена синьо-жовтими бальонами, а сумівці приготовили для своїх членів синьо-жовті прапорці, які тримали протягом цілого вечора, це була їхня ідея, а їхню численну участь треба завдячувати невтомному голові Осередку д-рові Орестові Козіцькому.

Першим промовляв Лев Футала, який охопив час від початків української державности аж до сьогоднішних днів. Після визвольних змагань в часі першої світової війни і нашої поразки змагання за самостійність України не припинилися. Змінялися люди і методи, але поглиблювалася політична думка, зростали або маліли лави борців, але боротьба не припинялася, як не можна було вести фронтової боротьби, вона велася підпільно. Про це свідчать такі факти, як проголошення Карпатської України,, Акт Відновлення Держави 30-го червня 1941 року, дія СВУ, СУМ, підпільного Пласту, УВО, ОУН-УПА-УГВР. Прийшов славний день 24-го серпня 1991 року, відтак підтверджений референдумом 1-го грудня 1991 року. Вимогою до президента ЗСА Буша та Уряду про визнання України як самостійної держави закінчив свою промову Лев Футала.

Ведучий інж. Андрій Горбачевський попросив другого доповідача в англійській мові, адвоката Романа Козіцького, який між іншим сказав: „Як легко можна уявити собі новонароджене дитя, так народжується демократія, держава, довго очікувана, повна потенціялу, сили і амбіцій, яка виграла і здобула запоруку самостійности. Ми звертаємося до представників американського уряду про визнання Незалежної України, закликаємо встановити прямі дипломатичні відносини з Україною, нав'язати економічні і гуманітарні зв'язки з урядом України".

Наступним доповідачем був посадник міста Йонкерсу Генрі Спалоні, який привітав та ґратулював українцям міста Йонкерсу і побажав розвою Незалежній Українській Державі, передав Грамоту міста Йонкерсу для Української Громади з призначенням тижня, від першого до 8-го грудня, днями святкування спільно з Українським Народом та доручив, щоб на щоглі біля міського ратуша побіч зоряного американського повівав український синьо-жовтий прапор. Грамоту передав голові Відділу УККА Мирославові Климкові.

Відтак промовцем був радний міста Джан Спенсер. Від Повіту Вестчестеру промовляв Денні Томас. Стейтового сенатора репрезентував його брат Міхаел Спано. Письмове привітання прислав губернатор стейту Ню Йорку Маріо Куомо.

Подякою, двомовною, заступник голови Відділу УККА інж. Петро Дуда закінчив першу частину свята, та підніс келих шампанського, який кожний мав на столі перед собою, за Многая Літа для незалежної України, а в тому часі усі присутні відспівали Многая Літа. По залі до стелі піднялися синьо-жовті бальони, прапорці, лунало дружне: „Слава Україні!" У багатьох присутніх можна було бачити слюзи на очах з радості, що дочекалися цієї хвилини.

Парох української католицької церкви о. Елісон Бойко заінтонував „Боже великий єдиний, нам Україну храни", а всі присутні спільно її відспівали.

Є підстави з приємністю ствердити, що українці міста Йонкерсу, не зважаючи на релігійні віроісповідання чи політичні переконання, спільно злучилися душевно з українським народом в Україні, як один великий український народ. Дай Боже, щоб це єднання і злука була між нами на довгі літа і ми могли спільно далі допомагати Україні у міру наших сил і спроможностей.

Другу частину святкувань виконував ансамбль „Черкаські козаки", який виконав ряд козацьких пісень та рецитацій.

Ми мали нагоду чути пісні композиції мистецького керівника Миколи Шапошника та музичного керівника Юрія Марштупи, та дотепні народні жарти.

Присутні, піднесені святом незалежности та мистецьким виступом, який закінчено ще раз українським гимном, не розходилися, а ще довго ділилися своїми враженнями та пережитими моментами між своїми приятелями та знайомими.

5-го грудня місцевий щоденник помістив позитивну статтю про святкування в Йонкерсі і знимку „Черкаських козаків". Місцева телевізійна станція також на своїй програмі подала вістку про наше святкування.

Л.Л.

Він заслужив на повагу

У середу, 29-го травня, невмолима смерть вирвала з наших лав св. п. д-ра Романа Миколаєвича, вірного сина золотого Поділля, активного й принципового громадського працівника, чуйного й вдумливого організатора та скромного громадянина нашої широкої діяспори.

Народився д-р Р. Миколаєвич 1904 року в Тернополі. Уже як юнак був учасником української визвольної боротьби. Тут же, в Тернополі, 1922 року закінчив Українську Державну Гімназію, а згодом п'ять років студій природознавства в університеті в Ґеттінґені. В Ґеттінґені на підставі захисту дисертації присуджено йому учений ступінь доктора. Як талановитий і добре вишколений учений, д-р Р. Миколаєвич був готовий до університетської праці, але стала жорстока польська окупація його рідних земель.

Отже, він був змушений прийняти працю учителя фізики, хемії і математики в гімназії „Рідної Школи" в Тернополі. Але й ця праця була не тільки цікавою і захоплюючою, вона виправдувала покладені на нього надії. Його учні раділи своїм учителем, який показався не тільки добрим педагогом, але й вийнятково доброю людиною. Фізичний кабінет учителя швидко перемінився в найбільш цікаве місце в школі, а його лекції, пройняті знанням і професійним підходом, стали добрим прикладом для розуміння науки,, вироблення пильности та відповідального ставлення до шкільних обов'язків.

Під час першої більшовицької окупації західньоукраїнських земель д-р Р. Миколаєвич короткий час працював учителем в десятирічці, згодом переїхав з родиною до Бравншвайґу в Німеччині і влаштувався на працю в місцевій політехніці, як асистент проф. Кордеса.

В роки після Другої світової війни, побувавши коротко в Бравншвайґу, д-р Р. Миколаєвич виїхав з родиною до Америки, спочатку до Ню Гейвену в Коннектикаті, а згодом до Гайд Парку біля Бостону. Тут до виходу на пенсію в 1969 році працював у галузі фізики в лябораторії електричних дослідів Массачусетського Інституту Технології в Кембриджі. Це був дуже творчий період його життя за цей час він був співавтором кількох наукових праць, що появилися в американському журналі фізичної хемії та автором, до 1979 року, 65 абстрактів для Американського Хемічного Товариства в галузі фізичних методів для різних хемічних аналіз і дослідів. За цю працю д-р Р. Миколаєвич був окремо відзначений Інститутом.

Крім наукової праці в Інституті, д-р Р. Миколаєвич активно цікавився також українським науковим і громадським життям. В 1957 році він включився в реґіоналістику і став інтенсивно працювати в Земляцькому Об'єднанні Тернопільщини, що почало тоді видавати свої збірники з історії Тернополя і околиць.

У той час він був також редактором бюлетеня „Тернопільщина". Проте найбільшу працю в галузі реґіоналістики виконав д-р Р. Миколаєвич, ставши головою редакційної колеґії третього тому збірника „Шляхами Золотого Поділля". Тоді він пробив велику роботу для Тернополя і Тернопільщини, створивши тривалий пам'ятник для майбутніх поколінь. Цю книгу він виносив у своєму серці.

Треба сказати, що довгі роки д-р Р. Миколаєвич проявляв вийняткове зацікавлення реґіоналістикою. На сьомому річному з'їзді Постійної Конференції Українознавчих Студій (ПКУС) при УНІГУ в 1982 році він виголосив від Наукового Товариства ім. Шевченка доповідь „Реґіонально-мемуарні досвіди і публікації". У ній він говорив про Комісію Реґіональних Дослідів і Публікацій, якої був до речі, членом від її заснування в 1961 році. Ця комісія мала надавати реґіональному рухові „більш організованих форм, служити їхнім працівникам, авторам і редакторам порадами у розшукуванні джерельних матеріялів, щоб піднести науковий рівень їхніх видань"

Вартість цих видань, говорив д-р Р. Миколаєвич, „полягала передусім у тому, що вони подавали безпосередні описи подій, про які не згадувалося, бо їх викривлялося в офіційних крайових публікаціях. А вони, без сумніву, служитимуть як причинки, чи навіть джерельні матеріяли, необхідні для дальших слудій нашої доби".

Своєю працею, відданістю та завзяттям д-р Р. Миколаєвич заслужив на увагу і повагу українців у всьому світі. В своєму житті він мав відвагу обстоювати правду і боротися проти заскорузлости в громадському житті. До своїх і людських хиб, як він підкреслював, ставився зі зрозумінням і толеранцією. Тому можна щиро сказати, що він чесно сповнив свій обов'язок людини, громадянина та українського патріота.

На закінчення хочемо підкреслити, що д-р Р. Миколаєвич не тільки вмів цінити наші наукові і культурні здобутки в діяспорі, але він працював для них, їх ґрунтовно і всебічно осмислював та віддавав їм усі свої творчі сили. Світла пам'ять про д-ра Р. Миколаєвича — учасника української визвольної боротьби, учителя Тернопільської гімназії „Рідної Школи", члена-кореспондента НТШ, члена Комісії Реґіональних Дослідів і Публікацій та головного редактора третього тому збірника Тернопільщини „Шляхами Золотого Поділля", ніколи не згасне в наших серцях.

Володимир Жила

Деякі аспекти...

(Закінчення зі стор. 2)

СР втримував закордоном дуже чисельний дипломатичний і адміністраційний штаб. За доступними нам урядовими даними, на кінець 1990 року представництва СССР за кордоном, які були під юрисдикцією міністерства закордонних справ, нараховували 3,832 акредитованих дипломатів і 5,488 осіб адміністраційного і технічного персоналу. Враховуючи їхні родини, легко прийти до висновку, що треба було забезпечити житлові приміщення, для яких 25,000 осіб. Це не враховує того персоналу, що його посилали закордон інші совєтські міністерства, державні установи, банки тощо. Відповідний відсоток всього цього нерухомого і рухомого майна належиться Україні. Передання цього майна в розпорядження українських дипломатів значно допоможе розв'язати питання приміщень для нормальної дії амбасад і консулятів України.

У минулому дипломатичний штаб СССР рекрутувався в першу чергу з ґрадуантів московського Державного інституту міжнародних відносин, в якому річно навчається понад 3,300 студентів. Між ними було приблизно 20 відсотків студентів із чужоземних держав, таких як Китай, Ірак, Сирія, Індія, а навіть Мехіко і Японія. Для чужоземних студентів студії в Інституті були чудовою нагодою пізнати совєтську систему, вивчити російську мову і літературсійську мову і культуру. Таких експертів потребує кожна держава.

Ґрадуантів Інституту влаштовували на працю у різних союзних міністерствах і установах, включно з ЦК Компартії. Централізаційна політика Москви завжди фаворизувала росіян у дипломатичній службі, зокрема на впливових постах, де формувалися основні засади зовнішньої політики СССР. Усі призначення, тим більше на дипломатичні позиції закордоном, підлягали попередній апробаті органів Державної Безпеки і ЦК Компартії. Можна сподіватися, що ностальгія за вигідним життям закордоном, а не ідеалізм служби Україні, буде керувати більшістю тих, які зголосять бажання продовжувати свою службу.

Отож перевишкіл і дошкіл нових дипломатичних кадрів буде одним з важливих пріоритетів міністерства закордонних справ України. Новий нарибок може бути поповнений з наукових інституцій, в штабі яких є спеціялісти з таких ділянок як міжнародне право, економіка, міжнародна торгівля тощо. Ключові інтереси двосторонніх взаємовідносин України з більшістю держав будуть лежати не в площині якоїсь військової ґльобальної стратегії чи вершинних конференцій, але розбудови економічних зв'язків і двосторонньої торгівлі, розвитку туризму і культурного життя національних меншостей, співпраці в охороні довкілля і в скріпленні здоров'я населення. В складі української діяспори є також спеціялісти, яких можна було б заанґажувати до праці в амбасадах і консулятах України на контрактовому принципі.

У міжнародній дипломатії прийнята також функція т. зв. почесного консула, який репрезентує інтереси даної країни, не маючи повної дипломатичної акредитації. Роля почесного консула звичайно обмежена до конкретних ділянок (наприклад, еміґраційні, інформаційні і культурні справи) і до якоїсь частини території країни. Його повсякчасні компетенції залежали б від рішення Уряду України і могли б бути змінювані. Для молодої української держави назначення почесних консулів, зокрема в країнах поселення української діяспори, було б корисною розв'язкою до часу поширення мережі повноправних консулятів України.

Існують...

(Закінчення зі стор. 1)

Д-р О. Мороз однак дістав запрошення розробити нову структуру і з цього приводу перебуватиме знову довший час в Україні. Він вичерпно вияснює нам, як конечна є переоцінка наукових інституцій в Україні, де дотепер 1/4 часу студентів, незалежно від предмету, забирала наука марксизму і ленінізму. Тепер прийшов час зробити аналізу, яка є ціль вищого учбового закладу і як реалізувати нову структуру на демократичний лад. Д-р О. Мороз звертає увагу, що досі в учбових закладах не говорять зі собою студенти і професори на рівні, як в ЗСА і немає досі відваги започаткувати будь-яку нову справу. Тому не буде легко впровадити систему навчання таку, яка існує в ЗСА, бо досі в Україні треба 5 і 1/2 року, щоб здобути перший науковий ступінь, де в ЗСА треба на це лише чотири роки.

Д-р О. Мороз завважує, що хоча Верховна Рада видала закон про освіту і науку, він нічого не може дати, доки не зміниться структура учбових закладів. Не можна забувати, що досі, щоб здобути ступінь доктора треба було це робити через Москву — тепер це мусить змінитися. Д-р О. Мороз зробив вже аналізу системи Київського Політехнічного Інституту — тепер вірить, що зможе подібне зробити в трьох інших школах. У висліді він плянує виготовити каталоги ВУЗ-ів також англійською мовою, які повинні допомогти до того, щоб ці учбові заклади були визнані чужими вищими учбовими закладами.

Ми повертаємося, однак, до програми, яку започаткував проф. Р. Андрушків і питаємося його, чому саме він зосередився на підготові українських можливих аспірантів до американських університетів.

Проф. Р. Андрушків вияснює нам, що в програмі університетів більшість стипендій для неамериканських громадян є вже спеціялізаційні на праці, маґістерські або докторські, і вони дають можливість прожитку і науки. Коли йдеться про приїзд чужинецьких студентів на звичайні студії це для неамериканських громадян не є легко. Але ККДУ дораджує студентам з України старатися про такі, коли знайдуть фундацію, яка може фінансово допомогти Це, однак, на думку організаторів теперішньої акції, стоїть на другому пляні, бо важлива є для студентів України добра спеціялізація в технічних чи точних науках.

Комісія освіти і науки при ККДУ буде допомагати якнайбільшій кількості молодих аспірантів з України, знаючи як потрібні там фахівці із західнім науковим досвідом. Це й було причиною, що як перший ступінь до цієї акції звербування студентів-аспірантів, ККДУ фінансувала висилку відповідних підготовчих матеріялів з яких кожний є вартости 150 дол. і тепер вони вже в руках зацікавлених у різних учбових закладах України.

Як бачимо, ККДУ старається дати допомогу там, де зараз найбільше потрібна; у поширенні освіти на різних рівнях так підручників для початкових шкіл, як і можливостей піднесення знання для майбутніх фахівців, яких Україна так шукає.